

УДК 719-026.145(477)(088.27)

ДЕЯКІ ПИТАННЯ РОЗВИТКУ ДЕРЖАВНОГО РЕЄСТРУ НЕРУХОМИХ ПАМ'ЯТОК УКРАЇНИ

Харковенко Р. В.

(Міністерство культури України)

У статті розглядаються та аналізуються питання розвитку Державного реєстру нерухомих пам'яток України.

Ключові слова: *об'єкт культурної спадщини, пам'ятка культурної спадщини, електронна форма, Державний реєстр нерухомих пам'яток України.*

Україна була і залишається країною з високим рівнем духовності громадян, який, зокрема, визначається і їхнім ставленням до культурних надбань минувшини. Залишені у спадок від попередніх поколінь історичні релікти є підвалиною розвитку національної культури народу й людства загалом.

Внаслідок здобуття державної незалежності Україною актуальним і доцільним постало питання перегляду засад державної пам'яткоохоронної політики. Величезний пласт культури потребував врегулювання взаємовідносин на законодавчому рівні. Початок 90-х років – це був дуже складний період в історії України й у становленні її пам'яткоохоронної сфери зокрема. Це був виклик пам'яткоохоронцям, громадськості та державним службовцям у сфері охорони культурної спадщини. Серед важливих напрямків культурного будівництва в Україні було і залишається сьогодні збереження та популяризація національних культурних надбань.

Культурна спадщина України є невід'ємною частиною світового культурного надбання. Необхідність її збереження обумовлена Конституцією України [1], Законом України "Про охорону культурної спадщини" (далі – Закон) [2] та іншими нормативно-правовими актами. Одним з важливих питань у даній галузі є її облік.

З метою забезпечення належного обліку пам'яток культурної спадщини

постановою КМУ № 466 від 12.08.1992 було затверджене Положення про Державний реєстр національного культурного надбання [3]. З 1993 р. розпочалося складання нових переліків нерухомих пам'яток для внесення до Реєстру. За основу були взяті списки пам'яток архітектури УРСР 1963 р. [4] та 1979 р. [5].

Враховуючи винятково важливе значення відтворення видатних пам'яток історії та культури для відродження духовності українського народу та з метою відбудови втраченої історико-архітектурної спадщини було видано Указ Президента України від 09.12.1995 № 1138 "Про заходи щодо відтворення видатних пам'яток історії та культури" [6], яким затверджено склад Комісії з питань відтворення видатних пам'яток історії та культури. Головою вказаної комісії було призначено Голову правління Всеукраїнської спілки краєзнавців П. Т. Тронька. Указом Президента України від 12.03.1996 № 180 "Про Положення про Комісію з питань відтворення видатних пам'яток історії та культури" [7] було затверджене Положення про Комісію з питань відтворення видатних пам'яток історії та культури при Президентові України.

На підтримку ініціативи громадських організацій та відомих діячів культури України Указом Президента України від 12.06.1996 № 422 "Про Всеукраїнський фонд відтворення видатних пам'яток історико-архітек-

турної спадщини" [8] було утворено Всеукраїнський фонд відтворення видатних пам'яток історико-архітектурної спадщини імені О. Гончара.

Важливим досягненням цього періоду в обліку пам'яток національного значення стало опрацювання та затвердження наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України № 128 від 02.06.1999 Державного реєстру національного культурного надбання щодо пам'яток містобудування і архітектури України, який налічував понад 3,5 тис. об'єктів [9]. Після цього був затверджений Міністерством культури і мистецтв України й перелік пам'яток історії, археології та монументального мистецтва, занесених до Державного реєстру національного культурного надбання України.

За останні декілька років у сфері охорони культурної спадщини накопичилось досить багато невирішених нагальних питань. На нашу думку, більшість із них врешті-решт зводиться до запровадження електронної форми Державного реєстру нерухомих пам'яток України (далі – Реєстр).

Необхідно зазначити, що Міністерство культури України (далі – МКУ) продовжує роботу над виконанням пріоритетних завдань Уряду України в частині впровадження електронного реєстру об'єктів культурних цінностей та культурної спадщини.

Сьогодні органами державної влади розробляється Концепція державної політики реформування сфери охорони нерухокої культурної спадщини.

Метою вказаної концепції є створення ефективної системи захисту культурної спадщини в державі, виявлення, використання її культурно-просвітницького, туристичного, економічного й іншого потенціалу та забезпечення провадження комплексної, послідовної і скоординованої діяльності органів державної влади, органів місцевого самоврядування та громадських об'єднань із її реалізації.

Реалізація зазначеної концепції здійснюється в два етапи.

На першому етапі (2018-2020 роки) передбачається:

- створення сприятливих умов для виявлення і використання культурно-просвітницького, туристичного, економічного та іншого потенціалу об'єктів культурної спадщини;

- розроблення і прийняття змін до Закону [2] та інших Законів України;

- вдосконалення нормативно-правової бази щодо забезпечення реалізації державної політики реформування сфери охорони культурної спадщини;

- розроблення та затвердження регіональних програм у сфері охорони культурної спадщини;

- запровадження інформаційної системи обліку культурної спадщини;

- інвентаризація об'єктів культурної спадщини.

На другому етапі (2020-2025 роки) передбачається:

- розроблення та затвердження Державної програми охорони культурної спадщини на 2020-2025 роки;

- створення ефективної системи обліку та охорони культурної спадщини;

- створення дієвого механізму контролю і нагляду у сфері охорони культурної спадщини;

- формування сприятливого інвестиційного клімату з метою поліпшення охорони культурної спадщини.

Слід констатувати, що ціль означеної концепції досить амбітна, проте її реалізація потребуватиме кропіткої праці впродовж наступних років як фахівців МКУ, так і регіональних пам'яткоохоронців.

Очікуваними результатами реалізації вказаної концепції мають бути:

- створення якісної нової, ефективної системи виявлення, обліку, охорони і збереження культурної спадщини;

- створення механізмів для виявлення, розширення та використання культурно-просвітницького, туристич-

ного, економічного та іншого потенціалу об'єктів культурної спадщини;

- активізація участі громадських інституцій у формуванні та реалізації державної політики у сфері охорони культурної спадщини;

- створення умов для поліпшення збереження історичної пам'яті.

Тобто, ми бачимо, що зазначена концепція прописана досить професійно, якісно і прагматично, але, як засвідчує практика у нашій країні, питання полягає в площині виконання написаного і реалізації прийнятого документа (Конституція України, закони України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативно-правові акти, концепції, програми тощо).

Необхідно зазначити, що для покращення функціонування галузі охорони культурної спадщини наразі МКУ готуються зміни до Закону [2, 12].

МКУ продовжує роботу над виконанням пріоритетних завдань Уряду в частині впровадження електронного реєстру об'єктів культурних цінностей та культурної спадщини.

З метою реалізації вказаних завдань та створення у сфері охорони культурної спадщини Державного реєстру культурної спадщини України як єдиної державної інформаційної системи культурної спадщини та як окремого модуля, передбаченого пріоритетами Уряду ресурсу, МКУ розроблено Концепцію впровадження електронного обліку і презентації об'єктів культурної спадщини та культурних цінностей на 2017–2020 рр.

Для впровадження такого інформаційного ресурсу необхідна нормативна база. З цією метою в МКУ опрацьовується законопроект щодо змін до Закону стосовно запровадження ефективного обліку об'єктів культурної спадщини, в тому числі в електронній формі.

Законопроект також врегульовує питання надання адміністративних послуг, в тому числі документів дозвільного характеру за допомогою цього реєстру, регулює питання надання МКУ

адміністративних послуг, впровадження дерегуляції та децентралізації у сфері охорони культурної спадщини.

На сьогодні ведуться наукові дослідження, результатом яких є розбудова стандартів обліку об'єктів культурної спадщини в електронній формі, обміну інформацією. Питання введення в дію електронної форми Реєстру перебуває на стадії розробок та попереднього впровадження в дію.

Приміром, у Російській Федерації (далі – РФ) електронна форма вказаного реєстру давно успішно й ефективно працює. Так, 17 червня 2015 року на засіданні Уряду РФ було представлено громадськості Електронну автоматизовану систему формування та ведення Єдиного реєстру [10].

Наприкінці 2014 р. у Міністерстві культури РФ була введена в "промислову експлуатацію" загальнодержавна система електронного обліку пам'яток, в якій в кожного регіону є своє так зване "робоче місце" з полями і ключами доступу. Співробітники регіональних державних органів охорони культурної спадщини заносять в систему завірені електронним підписом необхідні дані (дата, адреса, предмет охорони, матеріали фотофіксації, інформація про використання і користувачів) та облікові дані про об'єкти культурної спадщини, копії правовстановлюючих документів про їх постановку на державну охорону.

Ці дані система передає в Москву; в Міністерстві культури РФ їх перевіряють і завіряють, після чого система автоматично створює проект міністерського наказу про реєстрацію об'єкта культурної спадщини в Єдиному реєстрі та присвоює йому обліковий номер. Потім наказ підписується (зазвичай це здійснює Заступник Міністра) в паперовому варіанті – і являється документом, який засвідчує реєстрацію об'єкта в Єдиному реєстрі. Інформація про підпис таких наказів публікується на Правовому порталі в сфері культури.

Динаміка процесу з введенням електронних технологій стала помітно покращуватися. На кінець 2012 року в Єдиному реєстрі було зареєстровано всього 800 пам'яток культурної спадщини, на кінець 2014 року – близько 2000, на кінець 2015 року – 50 тисяч, на кінець 2017 року – більше 100 тисяч (з 140 тисяч ОКС по РФ). Повністю культурна спадщина РФ повинна бути зареєстрована в Єдиному реєстрі, відповідно до доручення Президента РФ, до 2018 року [10].

Лідерами неофіційного "соцмагання" регіонів по наповненню вказаного реєстру вважаються республіки Комі, Марій Ел та Пермський край.

Сама Електронна автоматизована система формування та ведення Єдиного реєстру тим часом також модернізується і розширяється не тільки в частині кількості об'єктів. Базові облікові дані планується доповнити проектною документацією по реставрації об'єктів культурної спадщини, текстами, пов'язаних з ними історико-культурних експертних, рішеннями органів державної влади з питань охорони пам'ятників та іншою актуальною інформацією.

Крім того, вся ця пооб'єктна інформація, відповідно до задумів творців Єдиного реєстру, повинна бути прив'язана разом з пам'ятками культурної спадщини до карти РФ на базі одного з популярних картографічних інтернет-ресурсів та опублікована в Інтернеті для ознайомлення громадськості. Зазначена електронна версія Єдиного реєстру в тестовому режимі, що охоплює 14 тисяч об'єктів культурної спадщини, запрацювала наприкінці 2015 року, сьогодні ж вона функціонує повноцінно. Редагувати і наповнювати Єдиний реєстр звичайні користувачі, звичайно, не зможуть, але приховувати його дані в Міністерстві культури РФ не бачать підстав [10].

Створення електронного Реєстру в Україні стане показником прозорості і відкритості роботи центрального органу виконавчої влади у сфері охорони

культурної спадщини та суттєво прискорить і спростить громадянам доступ до публічної інформації.

В Україні вже неодноразово були спроби створення вказаного Реєстру. Приміром, у 2007 році була презентована програмна розробка "База даних пам'яток культурної спадщини в Україні" призначена для введення, зберігання, сортування, групування і проведення різноманітних пошукових операцій з інформацією про пам'ятки культурної спадщини України. Програмний продукт розроблений на основі MICROSOFT ACCESS-2000 і є додатком користувача, що стосується баз даних [11].

Розроблена база даних призначена для впорядкування інформації про нерухомі пам'ятки культурної спадщини, складання реєстрів пам'яток України національного і місцевого значення за визначеною формою, є закінченим програмним продуктом і може використовуватися для складання реєстрів пам'яток і відбору пам'яток за вказаними значеннями пошукових параметрів.

Вся інформація про нерухомі пам'ятки культурної спадщини зберігається у вигляді реєстраційних карток та паспортів, які мають визначену форму, в архівах і впорядкована відповідно до адміністративно-територіального поділу України: область – район (місто) – сільська рада. Реєстри, що належать до однієї одиниці адміністративно-територіального поділу України, підшиті в збірники і теж зберігаються в архівах. Паспорт – це затверджений документ, і його можна віднести до еталону інформації про пам'ятки. Реєстри – це похідна документація, яка створюється на основі паспортів у вигляді таблиць за встановленою формою.

Реєстри мають великі розміри, що створює певні труднощі при їх оперативному використанні в практичній роботі в галузі пам'яткоохоронних досліджень. Паспорти теж мають великий об'єм, що не сприяє повсякденній практичній роботі з ними, крім того,

при зберіганні повинна бути забезпечена їх неушкодженість як еталонів інформації, що непросто забезпечити при частому користуванні ними [11].

Виходячи з цих положень, виникла потреба складання електронних моделей або електронних копій пам'яток охоронної документації, джерелом яких є паспорти. Електронні моделі можуть зберігатися як окремі файли. Обчислювальна техніка в цьому випадку тільки зберігає і доводить до користувача інформацію про пам'ятки. Вся поточна пам'ятоохоронна робота виконується "вручну" з невисоким рівнем автоматизації в напрямку зміни форми документа, утворення похідного документа з оригіналу і друкування. Розробка баз даних для пам'ятоохоронної справи значно збільшує рівень автоматизації, зменшує трудомісткість виконання поточної роботи, створює передумови оперативного виконання робіт у галузі охорони пам'яток, крім того, значно зменшує кількість помилок, які можуть виникати при обробці інформації "вручну".

Необхідно зазначити, що у 2009 році Державне підприємство "Державний науково-дослідний інститут автоматизованих систем в будівництві" здійснював "Розроблення електронної бази даних паспортів об'єктів культурної спадщини". Замовником цього проекту була Державна служба з питань національної культурної спадщини [12].

Мета дослідження – створення інформаційно-пошукової системи комплексного моніторингу забезпечення паспортами пам'яток всіх видів і типів. Було визначено структуру бази даних об'єктів культурної спадщини (археологічних, історичних та монументального мистецтва) з упорядкуванням нормативної документації (довідників, класифікаторів тощо).

Виконання зазначеного проекту було передбачено календарним планом робіт у три етапи:

1-й етап – Дослідження та визначення переліку нормативно-правової

документації щодо об'єктів культурної спадщини; розроблення технічного завдання для створення електронної бази даних паспортів об'єктів культурної спадщини (археологічних, історичних та монументального мистецтва);

2-й етап – Збір та опрацювання вихідних матеріалів за темою; визначення структури бази даних об'єктів культурної спадщини (археологічних, історичних та монументального мистецтва) з упорядкуванням нормативної документації (довідників, класифікаторів тощо);

3-й етап – Розробка прикладних програм для отримання в електронному вигляді інформації облікової документації з контрольним прикладом наповнення бази даних 40 паспортів [12].

Були проаналізовані та погоджені із Державною службою з питань національної культурної спадщини вихідні форми:

- форма 1 – паспорт об'єкта культурної спадщини із визначенням полів індексації для вибірок;

- форма 2 – перелік пам'яток відповідного виду об'єкта (археології, історії та монументального мистецтва) та категорії (національного, місцевого, світового значення і щойно виявлених об'єктів культурної спадщини), пов'язаних з видатною особою;

- форма 3 – перелік пам'яток відповідного виду об'єкта (археології, історії та монументального мистецтва) та категорії (національного, місцевого, світового значення і щойно виявлених об'єктів культурної спадщини) на визначений часовий період [12].

Комплекс виконаних робіт передбачає все необхідне для розроблення програмного забезпечення по створенню та веденню бази даних паспортів для подальшого моніторингу стану пам'яток та їх забезпечення обліковою документацією.

Інформаційно-аналітична система із багаторівневою структурою бази даних та прискореним доступом до інформації про будь-яку пам'ятку надасть

можливість отримати інформацію про наявність паспорту на конкретну пам'ятку, та, у позитивному випадку, отримувати всебічні відомості про пам'ятку. Створення інтегрованої бази даних про нерухомі пам'ятки України за видом археології, історії та монументального мистецтва спрямоване на наповнення її текстовими, графічними і фотоматеріалами для здійснення гнучкої системи підтримки її в актуальному стані з додаванням нових документів і вилучення непотрібної інформації без зміни логіки обробляючих програм для формування вихідних форм облікової документації паспортів.

Проблема обліку об'єктів культурної спадщини в Україні досягла критичного рівня, гостро бракує актуальної та достовірної інформації про стан пам'яток. Зокрема, на державному обліку в Україні перебуває близько 130 тис. пам'яток. З них до Реєстру занесено лише близько 9 тис. об'єктів. Проте, навіть цей Реєстр являє собою лише статичний перелік об'єктів за декількома параметрами й не містить даних про межі території пам'яток, зони та предмет охорони, стан збереження, геопросторових даних, відомостей про власників, пов'язану діяльність різних суб'єктів тощо [13].

Натомість загальною світовою тенденцією є не тільки формування національних електронних реєстрів, а й зведених міжнародних банків даних про об'єкти культурної спадщини (рухомі, нерухомі, нематеріальні). Фундаментальною базою для цього є послідовний розвиток теоретичної та методичної бази, профільних стандартів онтологій та метаданих.

Відтак, можна констатувати, що чинні сьогодні процеси обліку пам'яток та реєстрації інформації не відповідають сучасним викликам та потребам суспільства, не дають уявлення про реальний стан об'єктів культурної спадщини. Відсутність чітких і прозорих механізмів формування актуальних наборів даних та забезпечення

публічного доступу до них підвищує ризики корупційних дій і зловживань у сфері збереження й використання об'єктів культурної спадщини.

На нашу думку, цікавим в контексті розгляду питання впровадження електронної форми Реєстру є напрацювання Українського центру культурних досліджень МКУ. У 2017 році вказаний інститут працював у вказаному напрямі, про що свідчить Звіт про науково-дослідну роботу "Стандартизація метаданих та обміну даними в контексті створення електронного інформаційного ресурсу об'єктів культурної спадщини та культурних цінностей" [13].

Метою цієї роботи є формування єдиних концептуальних засад для впровадження та розвитку електронного обліку пам'яток культурної спадщини в Україні з урахуванням сучасних світових тенденцій, розробка уніфікованих схем метаданих для електронного обліку нерухомих пам'яток культурної спадщини та обміну даними.

Актуальність зазначеної роботи полягає, відповідно, в необхідності модернізації процесів обліку пам'яток культурної спадщини, їх цифровізації, формуванні концептуальної бази електронної взаємодії відповідальних суб'єктів та створенні умов для повноцінного динамічного формування електронного реєстру культурної спадщини. Першими необхідними кроками на цьому шляху є верифікація та формалізація облікових процесів і пов'язаних з ними одиниць інформації, що підлягають фіксації, формалізація відповідних структур даних та розробка уніфікованих схем метаданих, формування вимог до обміну даними про об'єкти культурної спадщини.

Основними завданнями в межах означеної науково-дослідної роботи є аналіз ситуації та головних тенденцій у сфері охорони культурної спадщини в Україні, аналіз актуальних зарубіжних та міжнародних стандартів по темі опису та обліку пам'яток культурної спадщини в електронній формі, ство-

рення формалізованої загальної моделі облікових процесів з урахуванням потреб модернізації (цифровізації), розробкам схеми метаданих з урахуванням національних потреб та відповідного європейського досвіду, визначення основних вимог до організації уніфікованого обміну даними про нерухомі об'єкти в контексті облікових процедур та з метою формування інформаційного ресурсу культурної спадщини та культурної спадщини.

Облікові процеси мають розглядатися як головне джерело достовірних наборів даних про об'єкти культурної спадщини. Усі основні відомості, що необхідні для формування та реалізації державної політики у сфері охорони культурної спадщини, прийняття належних управлінських рішень повинні фіксуватися виключно в контексті чітко визначених та регламентованих облікових процесів. Відповідно, рівень деталізації та формалізації облікових процесів (у тому числі, визначення функцій та ролей контрагентів і пов'язаних суб'єктів, принципів та вимог щодо фіксації інформації тощо), безпосередньо впливає на можливість формування актуальних та вичерпних наборів даних про пам'ятки. У зв'язку із цим першочерговим етапом дослідження став аналіз чинних облікових процесів та пов'язаних з ними форм облікової документації.

В рамках зазначеної роботи здійснено аналіз чинного порядку обліку нерухомих пам'яток культурної спадщини, розроблено формалізовану модель основних облікових процесів з урахуванням потреб цифровізації, проаналізовано міжнародні (європейські) стандарти метаданих для опису, обліку та презентації об'єктів культурної спадщини, розроблено схеми метаданих з урахуванням відповідного європейського досвіду, визначено основні вимоги до організації уніфікованого обміну даними про нерухомі об'єкти в контексті облікових процедур та з метою формування інформаційного ресурсу культур-

ної спадщини та культурної спадщини (набір xml-схем "HED") [13].

Формалізована модель облікових процесів та уніфіковані схеми метаданих (xml-схеми "HED") є необхідною базою модернізації порядку обліку нерухомих пам'яток культурної спадщини, забезпечення багаторівневої електронної взаємодії у сфері охорони культурної спадщини та створення державного інформаційного ресурсу культурної спадщини і культурних цінностей.

Отже, в межах запропонованої роботи було здійснено формалізацію процесів обліку об'єктів культурної спадщини та пов'язаних структур даних, розроблено проект національної схеми метаданих для опису та обліку об'єктів культурної спадщини. В якості базової формалізованої онтології як концептуальної основи проведеної роботи, була обрана модель CIDOC CRM (www.cidoc-crm.org, ISO 21127:2014). Отримані результати створюють умови для забезпечення технічної та семантичної інтероперабельності у сфері охорони культурної спадщини, інтеграції із міжнародними банками даних [13].

Впровадження результатів вказаної роботи, зокрема, уніфікованої схеми метаданих (набір xml-схем) матиме безпосередню практичну користь для формування багаторівневої електронної взаємодії у сфері обліку культурної спадщини та формування державного електронного ресурсу культурної спадщини та культурних цінностей, сприятиме забезпеченню нової якості доступу до інформації та підвищенню ефективності управління у сфері культури на засадах електронного урядування.

Таким чином, можна стверджувати, що запровадження електронної форми Реєстру дасть змогу швидше, ефективніше і прозоріше його формувати та наповнювати. Це – довгоочікуваний поступ у сфері охорони культурної спадщини України і хочеться сподіватися, що вказана форма Реєстру почне функціонувати найближчим часом.

ЛІТЕРАТУРА

1. Конституція України, прийнята 28 червня 1996 р. www.rada.gov.ua.
2. Закон України від 25.05.2017 № 1805-14 "Про охорону культурної спадщини" (в редакції від 03.08.2017 № 2073-19). – www.rada.gov.ua.
3. Положення про Державний реєстр національного культурного надбання, затверджене постановою КМУ № 466 від 12.08.1992. www.rada.gov.ua.
4. Постанова Ради Міністрів УРСР від 24.08.1963 № 970 "Про впорядкування справи обліку та охорони пам'ятників архітектури на території Української РСР". www.rada.gov.ua.
5. Постанова Ради Міністрів УРСР від 06.09.1979 № 442 "Про доповнення списку пам'яток містобудування і архітектури Української РСР, що перебувають під охороною держави" (із змінами і доповненнями, внесеними постановою КМУ від 13.04.2000 № 647 (647-2000-п)). www.rada.gov.ua.
6. Указ Президента України від 09.12.1995 № 1138 "Про заходи щодо відтворення видатних пам'яток історії та культури". www.rada.gov.ua.
7. Указ Президента України від 12.03.1996 № 180 "Про Положення про Комісію з питань відтворення видатних пам'яток історії та культури". www.rada.gov.ua.
8. Указ Президента України від 12.06.1996 № 422 "Про Всеукраїнський фонд відтворення видатних пам'яток історико-архітектурної спадщини". www.rada.gov.ua.
9. Державний реєстр національного культурного надбання щодо пам'яток містобудування і архітектури України, затверджений наказом Державного комітету будівництва, архітектури та житлової політики України № 128 від 02.06.1999 р. www.rada.gov.ua.
10. Указ Президента Российской Федерации от 7 декабря 2015 г. № 596 "Об отнесении федерального государственного бюджетного учреждения культуры „Государственный историко-археологический музей-заповедник "Херсонес Таврический"" к особо ценным объектам культурного наследия народов Российской Федерации". Президент России, официальный сайт (7 декабря 2015). – Документы. Проверено 28 февраля 2016.
11. Зубкова Є. Ф. База даних нерухомих пам'яток культурної спадщини в Україні//Праці Науково-дослідного інституту пам'яткоохоронних досліджень. – Вип. 3. – К. Фенікс, 2007. – С. 454 - 465.
12. Проект "Розроблення електронної бази даних паспортів об'єктів культурної спадщини"//Державне підприємство "Державний науково-дослідний інститут автоматизованих систем в будівництві", 2009.
13. Звіт про науково-дослідну роботу "Стандартизація метаданих та обміну даними в контексті створення електронного інформаційного ресурсу об'єктів культурної спадщини та культурних цінностей"//Український центр культурних досліджень, 2017.
14. Поточний архів Міністерства культури України.

Харковенко Р.В. Некоторые вопросы развития Государственного реестра недвижимых памятников Украины. В статье рассматриваются и анализируются вопросы развития Государственного реестра недвижимых памятников Украины.

Ключевые слова: объект культурного наследия, памятник культурного наследия, электронная форма, Государственный реестр недвижимых памятников Украины.

Kharkovenko R. V. Some Issues of development of the State Register of Immovable Monuments of Ukraine. *The article considers and analyzes the issue of development of the State Register of Immovable Monuments of Ukraine.*

Key words: *a cultural heritage object, a cultural heritage monument, an electronic form, the State register of immovable monuments of Ukraine.*